

Hoofdstuk 1

Hij kon ieder moment hier zijn. Vijf lange jaren had ze hierop gewacht en ze was zich bewust geweest van iedere minuut die verstreek. Nu was het wachten voorbij. In het begin had het tijdstip dat hij thuis zou komen zo onverdraaglijk ver weg geleken, dat ze het idee had gehad dat het er nooit echt van zou komen. Het was bijna niet te geloven dat de dag waarop ze had gewacht, 6 juni, nu was aangebroken.

Andrea wierp een blik op haar horloge en keek daarna weer uit over het meer. Er was een einde gekomen aan een langdurige winterperiode en het voorjaar had de dikke laag ijs op het water doen ontdooien. Op het meer wemelde het nu van de motorboten, roeiboten en jetski's. Een lichte bries voerde gelach mee over het water. Andrea haalde diep adem en merkte dat ze glimlachte. Wat een goede timing! Zelfs het opleven van de natuur leek in harmonie te zijn met haar hoop voor de toekomst.

Dit vakantiehuisje aan Conesus Lake was een goede plek geweest om te wachten. Het was eigenlijk te klein voor hen vieren, maar ze konden het er best mee doen, vond ze. Het was in ieder geval beter dan dat afschuwelijke koophuis dat ze in Virginia Beach hadden gehad, met het aluminium afbouw-materiaal vol deuken en kamerbreed tapijt dat er al tientallen

jaren lag. Ze had zich daar altijd minderwaardig gevoeld, alsof ze aan een verlaten winkelpromenade woonde. Maar erger nog was geweest dat Virginia niet haar geboortegrond was. Dat was New York, en ze had de afgelopen vijf jaar in ieder geval het genoegen gehad daar te wonen.

Ze keek nog een keer op haar horloge, zoals ze het laatste halfuur al wel tien keer had gedaan. Hoe kwam het dat de grote wijzer nog nauwelijks in beweging was geweest sinds de laatste keer dat ze even had gekeken hoe laat het was? Ze vouwde haar handen ter hoogte van haar middel en kneepte ze stevig samen, totdat haar vingers pijn begonnen te doen. Misschien bestond er zoiets als een tweede kans. Ze verwachtte doorgaans niet veel meer van het leven, maar een tweede kans zou fijn zijn. Je mocht toch wel zeggen dat ze er lang genoeg op had gewacht!

‘Mama?’

Ergens in het huisje riep Phoebe haar. Andrea zuchtte, streek haar rok glad en wendde zich af van wat ze zag als haar uitkijkpost. Niet dat het water daarginds een oceaan was, en hij zou ook niet op een zeilschip terugkeren van een verafgelegen plek. Nee, in een *Greyhound*-bus zou hij de lange reis van Virginia naar het noorden hebben gemaakt. Als het goed was, had Owen hem inmiddels afgehaald van het busstation en waren ze nu bijna thuis. Tenzij hij eerder uitgestapt en verdwenen was. Zou hij dat doen? Misschien wilde hij niet terugkomen. Misschien ...

‘Mama!’

Andrea duwde de hordeur open en stapte de voorkamer van het vakantiehuisje binnen. Phoebe zat met gekruiste benen in de erker, haar kleurboek en kleurpotloden en haar halmaspel voor zich uitgestald. In haar ene hand hield ze losjes een caleidoscoop. Het kind hield zichzelf urenlang bezig op dat plekje in de erker. Andrea’s andere twee kinderen waren lang niet zo verlegen en ook niet zo kopschuw als zij. Andrea zou blij zijn als ze naar school ging en omgang kreeg met andere kinderen.

‘Wat is er, Phoebe?’ vroeg Andrea.

‘Hoe laat komt Billy thuis?’

‘Je hebt geluk. Hij is vandaag vroeg thuis.’

‘Waarom?’

‘Het is een verrassing. Wacht maar af.’

Phoebe lachte, zij het niet van harte, alsof ze niet goed had begrepen wat haar moeder had gezegd. ‘U ziet er mooi uit, mama’, zei ze.

‘Echt waar?’ vroeg Andrea verbaasd. Ze raakte met haar vingers licht haar donkere krullen aan. Ze had haar haar kortgeleden door Selene in model laten knippen en permanenten en voor het eerst met een kleurspoeling het grijs weg laten werken. Ze wilde dat het er precies zo uitzag als het er moest uitzien.

Het kind knikte. ‘Is het feest?’

‘Zo zou ik het niet willen zeggen.’

‘Waarom hebt u dan lippenstift op?’

‘O, ik ...’ Hoe moest ze het uitleggen? ‘Weet ik niet, Phoebe. Het leek me gewoon een keer leuk. Is het te veel van het goede?’

Er verscheen een fronsje tussen Phoebes wenkbrauwen. ‘Te veel van het goede?’

‘Zit de lippenstift er te dik op?’

Het kind haalde de schouders op. ‘Weet ik niet. Ik denk het niet.’

Andrea keek naar haar dochter. Het sprak voor zich dat zij niet wist of de lippenstift er te dik op zat. Ze was pas zes jaar.

‘Heb je zin in een tussendoortje om het te kunnen uithouden tot het avondeten, lieverd?’

‘Nee, ik heb geen honger.’ Ze hield de caleidoscoop voor haar oog en richtte hem op het raam. ‘Mag Billy een spelletje halma met me doen als hij thuiskomt?’

‘Ja hoor, waarom niet? Misschien na het avondeten.’

Phoebe reageerde er niet op. Ze was bezig het uiteinde van de caleidoscoop langzaam zo te draaien dat ze telkens nieuwe figuren van kralen, glas en zonlicht zag.

Terwijl Andrea naar haar kind bleef kijken, had ze het gevoel dat er zich iets om haar hart heen wond en het samenknep. Alles zou binnenkort veranderen. Er zouden in hun dagelijkse leven verschuivingen plaatsvinden die voor een zesjarige onvoorstelbaar waren, en Andrea vroeg zich af wat dat met haar jongste kind zou doen. Wat het met hen allemaal

zou doen. Andrea wilde graag dat ze allemaal gelukkig waren, en ze hoopte dat er, hoe dan ook, in meer of mindere mate geluk voor hen was weggelegd. Ze kon zich er nog geen beeld van vormen, maar ze had er een voorgevoel van dat er ergens ver weg, achter de horizon van het hier en nu, al een golf van teleurstelling kwam opzetten, een golf die zou aanzwellen en groter zou worden en vroeg of laat over hen heen zou slaan. Zo leek het altijd te gaan. Op talloze manieren werd geluk verijdeld.

Maar deze keer misschien niet, dacht ze. Misschien loopt het deze keer anders. Niemand kon je per slot van rekening verbieden om te dromen. En om hoop te hebben.

‘Laat het me maar weten als je van gedachten verandert’, zei ze tegen Phoebe. ‘Je mag een paar crackers met pindakaas hebben als je wilt.’

Vanuit de erker kwam een kort, ongeïnteresseerd antwoord. ‘Goed.’

Andrea liep naar de keuken, waar ze een varkensbraadstuk in de oven had staan. Zo dadelijk zou ze de aardappelen moeten schillen. Ze pakte de schort die aan een haakje naast de koelkast hing en bond hem vast rond haar middel. Nog terwijl haar vingers daarmee bezig waren ging ze twintig jaar terug in de tijd, was ze weer een tiener die zenuwachtig en ademloos het moment afwacht dat ze wordt afgehaald door de jongen met wie ze zal uitgaan. Niet dat ze vaak uitging. Ze was een paar keer naar de film geweest, een paar keer naar een schoolfeest en toen was ze opeens getrouwd. Dat was niet onder de gunstigste omstandigheden gebeurd, maar dat gaf niet; ze was getrouwd met de man met wie ze had willen trouwen. Tegen alle verwachtingen in was ze verliefd geworden.

Ze trok een la open om er het aardappelschilmesje uit op te vissen, maar voordat ze het had kunnen vinden reed een auto de oprit op en kwam in het grind tot stilstand. Daar waren ze: Owen achter het stuur, John in de stoel naast hem. Andrea deed snel de schort af en hing hem weer aan het haakje.

Nu was het dus zover. Hij was weer thuis.

Ze zag door het raam hoe de portieren van de auto tegelijk opengingen en de mannen uitstapten. De portieren vielen een

voor een met een klap dicht. Owen rekte zich uit door op zijn tenen te gaan staan en zijn armen uit te strekken naar de hemel. John bleef staan waar hij stond. In zijn rechterhand hield hij een zwarte vuilniszak geklemd. Hij leek te wachten op een wenk van Owen, een teken dat het tijd was om het podium op te gaan en een begin te maken met de voorstelling.

Andrea bracht een vuist naar haar mond en duwde die hard tegen haar lippen, al was het maar om de tranen tegen te houden die dreigden op te komen. Ze wilde niet huilen, zichzelf niet in verlegenheid brengen door te gaan huilen. Hij zou dat niet prettig vinden.

Gedurende één schrikwekkend moment voelde ze de woede van weleer in zich opkomen. Ze voelde de behoefte met haar vuisten op zijn borst te slaan en hem uit te foeteren voor wat hij had gedaan. Ze haatte hem – haatte hem vanwege zijn zwakheden en zijn leugens, vanwege de schande die hij over zijn gezin had gebracht, vanwege de problemen die hij had veroorzaakt.

Hoewel al haar verstandelijke overwegingen ertegen ingingen, kon ze niet ontkennen dat ze ook nu werd overspoeld door gevoelens van genegenheid, van verlangen. Hoe zou ze ooit de emoties kunnen ontrafelen die zich als een verwarde streng om heel haar hart hadden gewikkeld?

De twee mannen liepen het hellende plankier naar de keukendeur op. Owen klopte aan en toen stonden ze in de keuken. In de beperkte ruimte staarden ze elkaar alle drie aan zonder iets te zeggen en vroegen ze zich af wat er op dit moment in vredesnaam van hen werd verlangd.

Zij zou het eerst iets moeten zeggen, wist ze. ‘Hallo, John’, zei ze.

Zijn bange, rusteloos bewegende ogen kwamen tot rust op haar gezicht. ‘Hallo, Andrea’, zei hij zacht.

Ze bedacht dat ze hem een kus moest geven of hem op zijn minst moest omhelzen, maar het goede moment daarvoor ging voorbij. ‘Ik ben blij dat jullie veilig zijn aangekomen.’

‘Het spijt me dat we zo laat zijn’, probeerde Owen het ijs te breken. ‘Het was vanaf Rochester drukker op de weg dan ik had verwacht.’

‘Geeft niks’, zei Andrea, blij dat ze haar aandacht nu op haar broer kon richten. ‘Bedankt dat je John hebt opgehaald.’

Owen knikte nauwelijks waarneembaar. ‘Maar nu moet ik terug naar het restaurant.’ Hij keek op zijn horloge. ‘Nog even en het loopt daar vanavond weer storm.’

‘Dat spreekt voor zich. Ga maar gauw.’

‘Owen.’ John stak zijn hand uit. ‘Bedankt voor de lift.’

Owen keek eerst naar Johns hand, toen naar zijn gezicht en daarna weer naar zijn vingers. Hij schudde de uitgestoken hand kort. ‘Graag gedaan.’

Toen was hij weg en waren Andrea en John alleen. Andrea drukte haar zweterige handpalmen tegen haar dijbenen. Het was een beladen en tegelijk heel gewoon moment. Dit was het tijdstip waar ze de afgelopen vijf jaar naartoe had geleefd. Nu het zover was, zag ze in dat het minder betekenis had dan het van op afstand had geleken. John was per slot van rekening nog steeds John, de man wiens liefde altijd buiten bereik leek te zijn voor haar.

Ze wees naar de vuilniszak. ‘Zitten daar je spullen in?’

Hij knikte. ‘Ik denk dat ze geen Samsonite koffers meer in voorraad hadden.’

Ze probeerde te glimlachen. ‘Zet hem maar gewoon zo lang op een stoel. Strakjes kun je je spullen boven opbergen, maar nu gaan we eerst ...’ Haar stem stierf weg. Ze liep van de keuken naar de voorkamer, in de hoop dat hij achter haar aan zou komen. Dat deed hij.

Phoebe zat nog steeds bij het raam, met haar gezicht naar de ruit gewend, haar knieën opgetrokken tot aan haar kin. Andrea wist dat het kind er een hekel aan had vreemde mensen te ontmoeten, en dat ze zich nu zo klein probeerde te maken dat ze over het hoofd zou worden gezien.

‘Phoebe?’

Geen reactie.

‘Phoebe, kun je even deze kant op kijken?’

Het kind draaide langzaam haar hoofd om. Ze beet van verlegenheid op haar onderlip.

Andrea maakte een handgebaar in Johns richting. ‘Dit is iemand met wie ik jou al heel lang heb willen laten kennismaken’, zei ze. ‘Phoebe, dit is je vader.’

Hoofdstuk 2

John kromp ineen toen de hordeur met een klap dichtviel en hij tot zijn verbazing zag dat de blonde krullen van zijn dochter uit het zicht verdwenen, de steile oever van het meer af. Het was hem niet eens gelukt haar gezicht goed te bekijken. Hij merkte dat zijn wangen gloeiden, alsof hij er daarnet een klap op had gekregen.

Na een ongemakkelijk moment hoorde hij Andrea zeggen: 'Ik was er nog niet aan toegekomen de veer op die deur te repareren.'
'Nee.' John schraapte zijn keel. 'Dat merk ik.'

Er verstreken nog een paar seconden voordat ze zei: 'Het spijt me, John.'

Hij dacht dat ze het nog over de deur had. 'Het geeft niet, Andrea. Ik zal er straks wel even naar kijken.'

'Nee, ik bedoel dat het me spijt dat Phoebe zo reageert. Ze is zo verlegen dat contact maken met mensen moeilijk voor haar is. Dat moet je niet persoonlijk opvatten.'

'Misschien had ik het goed moeten vinden dat je haar meebracht wanneer je op bezoek kwam. Dan zou ze hebben geweten wie ik ben. Dan zou ze de kennismaking nu niet zo schokkend hebben gevonden.'

Andrea schudde haar hoofd. 'Nee, het was beter om haar niet mee te nemen naar de gevangenis. Ze was er nog te klein

voor. Dat gold niet voor Billy en Rebekah, maar voor hen was het ook al moeilijk genoeg.'

In zijn kaak verstrakte een spier. Hij bewoog zijn mond een beetje om de spier los te maken. 'Daar zul je wel gelijk in hebben', gaf hij toe. 'Maar je hebt haar toch wel verteld dat ik zou komen?'

Hij hoorde haar zuchten.

'Nee, dat heb ik niet gedaan. Ik dacht ... Ik dacht dat ik dat maar beter niet kon doen.'

Hij draaide zich abrupt naar haar toe. 'Waarom niet?'

'Weet ik niet.' Met een verontschuldigende blik in haar ogen keek Andrea naar hem op. 'Ik denk dat ik wilde voorkomen dat ze er dagenlang over in zou zitten.' Ze wendde haar blik weer af en keek naar de deur waardoor Phoebe was verdwenen. 'Ik zal haar gaan halen. Ze heeft zich vast verstopt onder de steiger; dat doet ze namelijk altijd.'

Ze deed een stap naar voren, maar John legde een hand op haar schouder om haar tegen te houden. 'Laat haar voorlopig maar met rust. Ze moet vast nog wennen aan het idee.'

Hij merkte dat Andrea onder het gewicht van zijn hand verstijfde. Hij trok hem terug en wist opeens niet meer wat hij ermee aan moest. Hij balde hem en stopte de vuist in de zak van de nieuwe lange broek die Owen hem in het busstation had gegeven, samen met een vrijetijdsshirt en een paar platte schoenen. Andrea had ze hem meegegeven omdat ze wilde dat hij bij thuiskomst iets anders droeg dan de veelzeggende kleding – spijkerbroek, blauw overhemd en hoge werkschoenen – die bij vrijlating aan gevangenen wordt verstrekt.

'Ze wist toch wel dat ik uiteindelijk thuis zou komen?'

'Ja, natuurlijk John.'

Na enige aarzeling zei hij: 'En ze wist waar ik was?'

'Ja, dat wist ze. Ik geloof alleen niet dat ze het echt helemaal begrijpt.'

Hij schudde zijn hoofd. 'Nee, dat verwacht ik ook niet van haar. Maar ze heeft toch wel altijd geweten dat ze een vader had? Je hebt het toch wel over me gehad?'

'Ja, ik heb het vaak over je gehad. Dat moet je toch weten, John.'

Hij reageerde niet. Hij trok een zakdoek uit zijn broekzak, keek er afwezig naar en stopte hem weer weg. Hij dacht aan het kind dat hij het laatst als baby had gezien, het kind dat hij alleen maar had zien opgroeien op foto's die hij ontving in brieven die al opengemaakt waren, met instemming van het Gevangeniswezen in Virginia.

Toen vroeg hij: 'En hoe is het met Billy en Rebekah? Waar zijn ze?'

'Ze zijn allebei aan het werk, maar ze komen vanavond thuis eten. Billy blijft 's avonds normaal tot de grootste drukte voorbij is, maar vanavond mag hij van Owen vroeg weg.'

'Wat aardig van Owen.'

'Nou ja, het gaat toch om een speciale gelegenheid?'

Het duurde even voordat John zich realiseerde dat hij zijn vuisten had gebald. Hij ademde diep in, strekte zijn vingers en probeerde de spanning in zijn lijf kwijt te raken. 'Weten ze het? Weten Billy en Rebekah dat ik thuis ben?'

'Ja, dat spreekt voor zich.'

'Hoe nemen ze het op?'

John en Andrea keken elkaar niet aan terwijl ze met elkaar in gesprek waren. Ze hielden allebei hun ogen op de hordeur gericht, alsof die deur een derde persoon in hun gesprek was, een soort bemiddelaar, iets wat ervoor kon zorgen dat ze hun aandacht erbij hielden.

'Het komt goed, John', zei Andrea. 'Dat zul je zien. Ze zijn sinds afgelopen zomer zo hard gegroeid dat je hen nauwelijks nog zult herkennen.'

Daar ben ik nu juist bang voor, dacht hij. Ik ken mijn eigen kinderen niet meer. Meer dan één reis per jaar van New York naar Virginia hadden ze zich niet kunnen veroorloven. Andrea was in de loop der jaren wel een paar keer alleen op bezoek gekomen en had dan de kinderen achtergelaten bij Owen en Selene. Misschien had John zijn gezin in Virginia moeten laten blijven, in plaats van hen naar deze noordelijker gelegen staat te sturen. In dat geval had hij misschien zijn kinderen wel zien opgroeien, maar destijds had het een goed idee geleken hen daarheen te sturen en in het zomerhuisje te laten wonen. Gedane zaken namen in ieder geval geen keer.

‘Ik ben een varkensbraadstuk met aardappelpuree aan het klaarmaken’, vertelde Andrea hem nu op luchtiger toon. ‘Ik weet dat het een zware maaltijd is voor een zomeravond, maar ...’

Hij knikte en hield daarbij zijn hoofd enigszins schuin. Varkensbraadstuk was altijd zijn lievelingskostje geweest en Andrea wist dat nog. ‘Dat zal goed smaken. Ik heb al in geen ... al een hele tijd geen lekkere zelfgekookte gerechten meer gegeten.’

Ze waagden het erop elkaar even aan te kijken.

‘Nou,’ zei ze, ‘dan ga ik nu maar aan de aardappelen beginnen. Het duurt nog een uur voordat de kinderen hier zijn. Doe jij maar gewoon’ – ze keek de kamer rond en maakte een weids gebaar – ‘alsof je thuis bent.’

De ironie van wat ze zei, ontging hem niet. Dit zomerhuisje was zijn thuishaven geweest lang voordat Andrea er ooit een voet binnen had gezet. Door een eigenaardige rolwisseling was zij nu de gastvrouw die de vreemdeling verzocht binnen te komen. Hij keek weer naar de hordeur. Hij hoorde eerder dan dat hij zag dat zijn vrouw de kamer verliet.

Hij was nu alleen op een stem in zijn hoofd na, de stem van een man die hij alleen maar kende als Kakkerlak. ‘Hoeveel dagen nog, Sheldon?’

Kakkerlak had hem die vraag gesteld zodra hij te weten was gekomen dat John een korte straf moest uitzitten. Zonder dat hij het hoefde uit te rekenen had John hem het aantal genoemd.

‘O ja?’ Heel even verscheen er op Kakkerlaks verweerde gezicht een grijns. ‘Dan zou ik maar zo lang mogelijk genieten van de voorsmaak van de vrijheid, want wanneer het echt zover is, is het helemaal niet zo fijn om vrij te zijn.’

‘Is dat zo, Kakkerlak?’

‘Ja, en ik kan het weten.’

‘Ben je buiten geweest?’

‘Buiten en weer binnen. Buiten en weer binnen. Net een draaideur, Shel.’

‘Nee, dat zal mij niet overkomen.’

‘Dat zeg je nu. Wacht maar af.’

‘Ik kom niet terug. Wanneer ik de gevangenis eenmaal uit ben, ben ik er voorgoed uit.’

Kakkerlak had een razend makend lachje laten horen. ‘Tuurlijk, Sheldon. Je doet je best maar. Je schijnt niet te weten dat je, wanneer je eenmaal in het systeem zit, er op geen enkele manier uit komt. In ieder geval niet voorgoed. Misschien lukt het je een poosje buiten de gevangenis te blijven, maar je komt terug. De gevangenisdirecteur heeft jou aan het uiteinde van een elastiek.’

John schudde de gedachte aan Kakkerlak van zich af. Hij liep naar de hordeur en duwde die open. Dat kon hij nu doen, gewoon een deur openduwen en naar buiten lopen, de frisse lucht, de zon in. Hij bleef op de veranda staan en haalde diep adem. Het rook hier buiten naar het water van het meer, vermengd met iets zoets, kamperfoelie, dacht hij. En pasgemaaid gras. Ja, dat ook. Het briesje dat zijn gezicht streelde, streek over het grasveld voor het vakantiehuisje en voerde de geur van verse aarde naar hem toe. Billy moest het gras vanmorgen nog gemaaid hebben. Het maaipatroon was nog duidelijk te zien: nette strepen die heen en weer liepen over hun smalle stukje grond.

Achter in de tuin stonden de bank en de houten trap waarvan je de zes treden moest aflopen om bij de steiger te komen. Zijn broer Jared en hij waren in hun kindertijd ’s zomers altijd vanaf die steiger het water in gedoken om te zwemmen. Hun ouders hadden hen ieder jaar vanuit Rochester meegenomen naar het zomerhuisje, zodra de zomervakantie was aangebroken. Hier hadden John en Jared warme, luie vakantieleden doorgebracht met hun moeder, terwijl hun vader ieder weekend op vrijdagmiddag na het werk vanuit de stad hiernaartoe was gereden om zich bij hen te voegen. Voor John was dit de mooiste plek die er bestond. Gelukkiger dan hier, in Conesus, was hij voor zover hij zich kon herinneren nooit geweest.

En nu was hij eindelijk weer terug bij het meer. Hoe vaak had hij er de afgelopen vijf jaar van gedroomd dat hij op deze plek over het water zou staan uitkijken? Iedere dag. Er was al die jaren echt niet één dag voorbijgegaan dat hij daarvan niet had gedroomd.

Kakkerlak had ongelijk; het was wél fijn om vrij te zijn. De zon stond zo laat in de middag boven de kant van het meer die het verst bij hem vandaan was, en het was fijn om hier zo te staan, met zijn ogen half dichtgeknepen tegen de verblindende schittering van het wateroppervlak. Het was fijn om de wind te voelen, het zingen van verschillende vogels te horen, te weten dat hij de veranda af en helemaal naar het uiteinde van de steiger zou kunnen lopen om daar, als hij wilde, een hand in het koele water te dopen. Het was fijn om eenvoudigweg herinneringen op te halen aan de plek waar hij zich altijd meer thuis had gevoeld dan in het huis in Rochester, een stad circa vijftig kilometer hiervandaan.

Hij daalde het trapje van de veranda af en bleef op het pasgemaaide gras staan. Hij trok zijn nieuwe schoenen uit en stopte zijn sokken er diep in voordat hij ze achter zich op de veranda gooide. Ook dat kon hij nu doen. Hij kon hier zo lang als hij wilde blijven staan, het gras warm onder zijn blote voeten; niemand zou hem hier vertellen dat dat niet mocht. De vaste dagindeling had hij nu achter zich gelaten. De tralies, het in de rij staan, het niet te eten gevangenisvoer – dat was nu allemaal verleden tijd. Hij was vrij.

Dicht langs de oever stooft een speedboot voorbij die deinende golven over het wateroppervlak joeg. Even later hoorde John hout tegen hout stoten, precies zoals hij zich dat herinnerde. Twee boten lagen aan weerskanten van de steiger afgemeerd, een roeiboort en een kleine motorboot. Ze deinden op de golven en stootten daarbij tegen de stevige palen van de steiger. John vond dat geen enkel lied dat hij ooit had gehoord, mooier klonk. Hij had weleens 's nachts op een veldbed op de veranda wakker gelegen. Met zijn handen onder zijn hoofd had hij liggen luisteren naar dat geluid dat vanaf het water naar hem toe zweefde, en dat door zijn vaste ritme werkte als een slaapliedje.

De boot waaraan hij nu terugdacht, was een oude roeiboort die al lang geleden was afgedankt. De twee boten die vastlagen aan de steiger, had John hier nooit eerder gezien, maar hij wist wel van hun bestaan af. Owen had ze allebei aan Johns kinderen cadeau gedaan, maar dat was op een nogal dubieuze manier

gebeurd. Hij had ze namelijk aan hen doorgegeven toen hij voor zijn eigen kinderen betere boten had gekocht.

Volgens Andrea was Billy dolblij met de motorboot. In een brief had ze geschreven dat ze het niet goed vond dat Billy alleen met de boot het water op ging, maar dat hij blaakte van zelfvertrouwen wanneer hij met zijn moeder en zusjes het meer op voer. Hij vond het ook fijn wanneer zijn neven Russ en Stuart hem kwamen helpen met het prutsen aan de motor. John probeerde zich dat voor te stellen. Hij had niet gedacht dat zijn zoon iets met machines zou kunnen doen, wat voor machine dan ook. Hij had ook niet gedacht dat hij zoiets fundamenteels zou kunnen doen als grasmaaien. Toch bleek hij aan motoren te prutsen en het gras te maaien, en hij had zelfs in Owens restaurant een baan als servicemedewerker.

John verbaasde zich over de prestaties van de jongen, maar merkte tegelijkertijd dat hij onverwacht huiverde van angst bij de gedachte aan Billy. En aan Rebekah. En aan het kleine meisje dat ineengedoken onder de steiger zat; haar kende hij niet eens.

‘Phoebe’, zei hij hardop, al wist hij dat ze hem niet kon horen. Hij kneep zijn lippen op elkaar, sloot zijn ogen en deed ze weer open. Het zou niet lang meer duren of ze zouden met zijn allen om de tafel zitten en alle vijf varkensbraadstuk met aardappelpuree eten. Als de manier waarop Phoebe op hem had gereageerd een aanwijzing was voor wat hem nog te wachten stond, zou het een moeilijke avond worden.

‘Phoebe’, riep hij nogmaals, harder deze keer, maar hij kreeg nog steeds geen reactie.

Hij dacht aan alle nachten dat hij wakker had gelegen en naar de kreten in het donker had liggen luisteren, niet op een veldbed op een open veranda, maar op een brits in een benauwde cel. Ruwe kerels, die overdag bikkelh hard waren, veranderen ’s nachts in meelijwekkende wezens, te vergelijken met gewonde dieren. Soms, niet iedere nacht, maar vooral wanneer er nieuwelingen aangekomen waren, echoden de lange gangen het onmiskenbare geluid van mannen die huilten of hard de naam van hun kinderen riepen.

Ze waren bang dat hun zoons en dochters hen zouden vergeten. Of, erger nog, dat ze niet eens zouden weten wie ze waren.

John wist inmiddels dat hun kreten gerechtvaardigd waren. Het zomerhuisje, de steiger, het meer – dat was er allemaal nog en er was niets aan veranderd. Hij had een plek waarnaar hij kon terugkeren. Maar zijn kinderen hadden zich allemaal zonder hem weten te redden en waren mensen geworden die hij niet kende. Ze zouden niet veel meer dan vreemden voor hem zijn en hij voor hen.

De blijdschap die hij enkele momenten eerder had gevoeld, kreeg een bittere bijmaak. Hij was vrij, maar hij realiseerde zich dat hij nog niet volledig had geboet voor wat hij had gedaan. Hij had zijn tijd uitgezeten, maar de kans was groot dat het moeilijkste deel van de boetedoening nog moest komen.

En daarmee zou over ongeveer een uur een begin gemaakt worden, wanneer ze zich allemaal als gezin rond de tafel zouden scharen voor het avondeten.